Skatteutskottets betänkande

1981/82:24

om särskilt forskningsavdrag (prop. 1981/82:70)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82:70 att riksdagen antar vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

Skattskyldiga har sedan år 1973 rätt till ett särskilt forskningsavdrag enligt lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt. Lagen, som är tidsbegränsad, är tillämplig på skattskyldiga som bedriver industriell tillverkning och som under åren 1973–1981 har kostnader för tekniskt och naturvetenskapligt forsknings- och utvecklingsarbete. Det särskilda forskningsavdraget utgörs av ett basavdrag och ett ökningsavdrag. Basavdraget beräknas på ett underlag som består av dels lönekostnader för anställda vars arbete till övervägande del avser forsknings- och utvecklingsarbete, dels kostnader för förvärv av forsknings- och utvecklingsresultat. I syfte att få en neutral behandling av interna och externa kostnader räknas lönerna om med faktorn 5/3. Underlaget avser förhållandena under ett kalenderår. Basavdraget utgör 10 % av underlaget. Ökningsavdraget utgör 20 % av den ökning av underlaget för basavdrag som skett mellan två kalenderår.

I propositionen föreslås att rätten till särskilt forskningsavdrag permanentas. Dessutom föreslås vissa ändringar i regelsystemet. Regeln om att endast kostnader för personal som till övervägande del har utfört forsknings- och utvecklingsarbete skall beaktas mildras på det sättet att kravet på arbetsinsats begränsas till minst en fjärdedel i forsknings- och utvecklingsverksamhet. En annan ändring är att lönefaktorn räknas upp med 2,5 i stället för med 5/3. Enligt förslaget skall stimulansen även i fortsättningen utgå i form av ett basavdrag och ett ökningsavdrag. Ökningsavdraget föreslås dock höjt till 30 %. Med hänsyn till de statsfinansiella kostnaderna sätts i gengäld basavdraget ned något, nämligen till 5 % av underlaget. Vidare skall den nuvarande anknytningen av underlaget för beräkningen av stimulansen till kalenderår ersättas av en anknytning till företagets räkenskapsår.

De nya reglerna föreslås bli tillämpliga första gången vid 1983 års taxering.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt[1]

dels att 6 § skall upphöra att gälla,

dels att 1–5 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §[2]
Denna lag äger tillämpning på skattskyldig, som driver industriell tillverkning och som under *åren 1973–1981 har kostnader* för *forsknings- och utvecklingsarbete.*	*Vid beräkning av inkomst av rörelse enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt har skattskyldiga,* som driver industriell tillverkning och som under *beskattningsåret haft utgifter* för *teknisk och naturvetenskaplig forskning rätt till särskilt forskningsavdrag enligt bestämmelserna i denna lag. Med forskning jämställs sådant tekniskt och naturvetenskapligt utvecklingsarbete som kan antas leda till nya eller väsentligt förbättrade produkter, produktionsprocesser eller produktionssystem.* *I fråga om handelsbolag beräknas det särskilda forskningsavdraget för bolaget.*
	2 §
Skattskyldig, som avses i 1 §, får vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt avdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla i vilken rörelsen ingår för kostnader avseende tekniskt och naturvetenskapligt forsknings- och utvecklingsarbete, som har eller kan antagas få betydelse för rörelsen genom att leda till nya eller väsentligt förbättrade	*Det särskilda forskningsavdraget består av ett basavdrag och ett ökningsavdrag.* *Basavdraget utgör 5 procent av basunderlaget och ökningsavdraget 30 procent av ökningsunderlaget. I 3 § anges hur basunderlag och ökningsunderlag skall beräknas.* *Basavdrag och ökningsavdrag medges endast om underlaget för*

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1980:955.

[2] Senaste lydelse 1980:955.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
produkter, produktionsprocesser eller produktionssystem (särskilt forskningsavdrag).	
Frågan om särskilt forskningsavdrag prövas vid den taxering som sker närmast efter det kalenderår under vilken kostnad, som avses i första stycket, nedlagts.	*respektive avdrag uppgår till minst 20 000 kronor.*
3 §	
Det särskilda forskningsavdraget består av ett basavdrag och ett ökningsavdrag.	*Basunderlaget beräknas till två och en halv gånger lönekostnaderna enligt andra stycket ökat med vad den skattskyldige för beskattningsåret har lämnat i bidrag för forsknings- och utvecklingsarbete och med kostnader för förvärv av resultat av sådant arbete. Summan minskas med vad den skattskyldige för beskattningsåret har erhållit i bidrag för forsknings- och utvecklingsarbete och med intäkter på grund av avyttring eller upplåtelse av resultat av sådant arbete. Ett statsbidrag skall dock inte beaktas om den skattskyldige – med hänsyn till resultatet av det arbete som bidraget har utgått för eller annan liknande omständighet - kan bli skyldig att betala tillbaka bidraget eller på annat sätt utge vederlag för detta.*
Basavdraget utgör tio och ökningsavdraget tjugo procent av underlaget beräknat enligt 4 § första stycket respektive 4 § andra stycket.	*Beräkningen av lönekostnaderna enligt första stycket skall grundas på vad den skattskyldige för beskattningsåret har erlagt i kontant lön till anställda som under minst en fjärdedel av sin arbetstid har utfört forsknings- och utvecklingsarbete. I lönekostnaderna får räknas in endast vad som hänför sig till forsknings- och utvecklingsarbete.*
Basavdrag och ökningsavdrag får åtnjutas endast om underlaget för respektive avdrag uppgår till minst 5 000 kronor. Ökningsavdrag får vidare åtnjutas endast om basavdrag kunnat åtnjutas under närmast föregående år.	*Bidrag och kostnader för forsknings- och utvecklingsarbete i utlan-*

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	det, som sammanlagt överstiger 500 000 kronor, får inräknas i basunderlaget endast om riksskatteverket medger det. Riksskatteverkets beslut i sådan fråga får överklagas hos regeringen genom besvär.
	Ökningsunderlaget beräknas till ökningen för beskattningsåret av den skattskyldiges basunderlag i förhållande till motsvarande underlag under närmast föregående beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader skall basunderlaget jämkas med hänsyn till detta.
4 §	
Underlaget för basavdraget beräknas till fem tredjedelar av den skattskyldiges kostnader under kalenderåret för lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som avser hos den skattskyldige anställd personal, vars arbete utgöres av forsknings- eller utvecklingsarbete, som avses i 2 §. Den beräknade kostnaden för anställd får omfatta endast vad som hänför sig till forsknings- eller utvecklingsarbete och får ej uppgå till högre belopp än det på vilket allmän arbetsgivaravgift enligt lagen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift beräknats för motsvarande tid. Endast kostnad för sådan anställd som till övervägande del utfört forsknings- eller utvecklingsarbete får inräknas i underlaget. Underlaget ökas med vad den skattskyldige under kalenderåret utgivit i bidrag för forsknings- och utvecklingsarbete och de kostnader han haft för förvärv av forsknings- och	*Ingår skattskyldiga i en grupp näringsidkare mellan vilka intressegemenskap råder (moder- och dotterföretag eller företag under i huvudsak gemensam ledning), skall basavdrag och ökningsavdrag beräknas för och fördelas mellan berörda företag på grundval av samtliga i 3 § angivna kostnader, bidrag och intäkter som företagen har haft. Detta gäller dock endast i fråga om verksamhet i förvärvskällor som har sådant inbördes samband att de skulle ha ansetts utgöra en förvärvskälla om de hade bedrivits av ett enda företag.*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
utvecklingsresultat och minskas med vad han under kalenderåret erhållit i bidrag för forsknings- och utvecklingsarbete och vad som influtit genom avyttring av sådana resultat. Bidrag och kostnader avseende forsknings- och utvecklingsarbete i utlandet, som sammanlagt överstiger 250 000 kronor, får inräknas i underlaget endast om Kungl. Maj:t medger det.	
Underlaget för ökningsavdraget beräknas till ökningen för kalenderåret av den skattskyldiges underlag för basavdrag enligt första stycket i förhållande till motsvarande underlag under närmast föregående kalenderår.	
5 §	
Särskilt forskningsavdrag *åtnjutes* endast om den skattskyldige *yrkar det i allmän självdeklaration och företer tillfredsställande utredning för bedömning av frågan om rätt till avdraget.*	Särskilt forskningsavdrag *medges* endast om den skattskyldige *framställer ett yrkande om detta hos taxeringsnämnden eller, efter besvär, hos länsrätten eller, om besvären skall prövas av den mellankommunala skatterätten, hos denna. Yrkandet skall göras på en särskild blankett.*
6 §	
I fråga om handels- eller kommanditbolag beräknas särskilt forskningsavdrag för bolaget.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering. I samband därmed iakttas följande.

1. Vid beräkning av forskningsavdrag vid 1983 års taxering skall bortses från belopp som – med stöd av lagen i dess lydelse intill den 1 januari 1982 – har eller kunde ha beaktats vid beräkning av forskningsavdrag vid 1982 års taxering.

2. Vid beräkning av forskningsavdrag vid 1983 års taxering skall hänsyn tas till belopp som – vid tillämpning av lagen i dess lydelse fr. o. m. den 1 januari 1982 – skulle ha varit att hänföra till år 1981 men som inte har kunnat beaktas vid beräkning av sådant avdrag vid 1982 års taxering.

3. Vid 1983 års taxering skall ökningsunderlaget beräknas på grundval av beskattningsårets basunderlag och det basunderlag som har legat till grund för basavdraget vid 1982 års taxering. Vid denna beräkning skall dock de lönekostnader som ingår i basunderlaget vid 1982 års taxering räknas upp med 2,5 i stället för med 5/3.

4. Vad som sägs i punkterna 1–3 gäller vid 1984 års taxering om den skattskyldige på grund av förlängning av räkenskapsåret inte skall taxeras för rörelsen år 1983.

Motionen

Med anledning av propositionen har väckts motion 1981/82:150 av Lars Werner m. fl. (vpk).

I motionen föreslås att riksdagen beslutar

1. att avslå propositionen,

2. att hos regeringen hemställa om förslag till upphävande av lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

Utskottet

I propositionen föreslås att de provisoriska reglerna om särskilt forskningsavdrag vid taxeringen till statlig inkomstskatt permanentas. Samtidigt föreslås att detaljutformningen ändras i vissa hänseenden. Ändringarna syftar bl. a. till att – inom ramen för nuvarande kostnader för statsverket – stärka stimulansen till ökade forskningsinsatser och underlätta tillämpningen för de mindre företagen.

I motionen yrkas att propositionen avslås och att systemet med särskilt forskningsavdrag avskaffas. Motionärerna anser att insatserna till förmån för forskning och utveckling bör ha en annan inriktning och anför att de återkommer till denna fråga under den allmänna motionstiden.

Nuvarande regler om det särskilda forsknings- och utvecklingsavdraget har fått provisorisk karaktär i avvaktan på ställningstagandena till forskningsskattekommitténs förslag i betänkandet (DsB 1980:1) Stimulans av forskning och utveckling. Detta förslag har tidigare redovisats i propositionen 1980/81:130, och näringsutskottet har vid sin behandling av frågan understrukit betydelsen av att statsmakterna på olika sätt effektivt stöder forskning och utveckling inom företagen. Enligt näringsutskottets uppfattning har här generella stödformer av nu ifrågavarande typ en betydelsefull uppgift. Även i den nu aktuella propositionen framhålls att en generell

stödform av detta slag även i fortsättningen bör vara öppen för företagen. Giltighetstiden för de nuvarande reglerna går ut vid årsskiftet 1981/82.

I motionen har inte åberopats några skäl som enligt utskottets uppfattning bör leda till att de redovisade ställningstagandena frångås. Utskottet, som inte heller i övrigt har något att erinra mot propositionen, avstyrker således motionen och tillstyrker propositionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motion 1981/82:150 antar det vid proposition 1981/82:70 fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1973:421) om särskilt forskningsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

Stockholm den 8 december 1981

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), Olle Westberg i Hofors (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Rolf Andersson (c)*, Kerstin Andersson i Hjärtum (c)* och Arne Svensson* (m).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

GOTAB 70015 Stockholm 1981